

Onderzoek Inwonerspanel: Erfgoed

Auteur Tineke Brouwers

Respons onderzoek

Op 14 november 2017 kregen de panelleden van 18 jaar en ouder (1.435 personen) een e-mail met de vraag of zij digitaal een vragenlijst erfgoed in Nieuwegein wilden invullen. Na twee weken hadden 705 panelleden de vragenlijst ingevuld. Dit komt neer op een respons van 49 procent.

Bij figuren en in de tekst staat soms "n = ...". Dit is het aantal panelleden dat de betreffende vraag heeft ingevuld.

Wanneer de respondenten één antwoord konden geven en het percentage telt op tot meer dan 100%, dan komt dit door afronding.

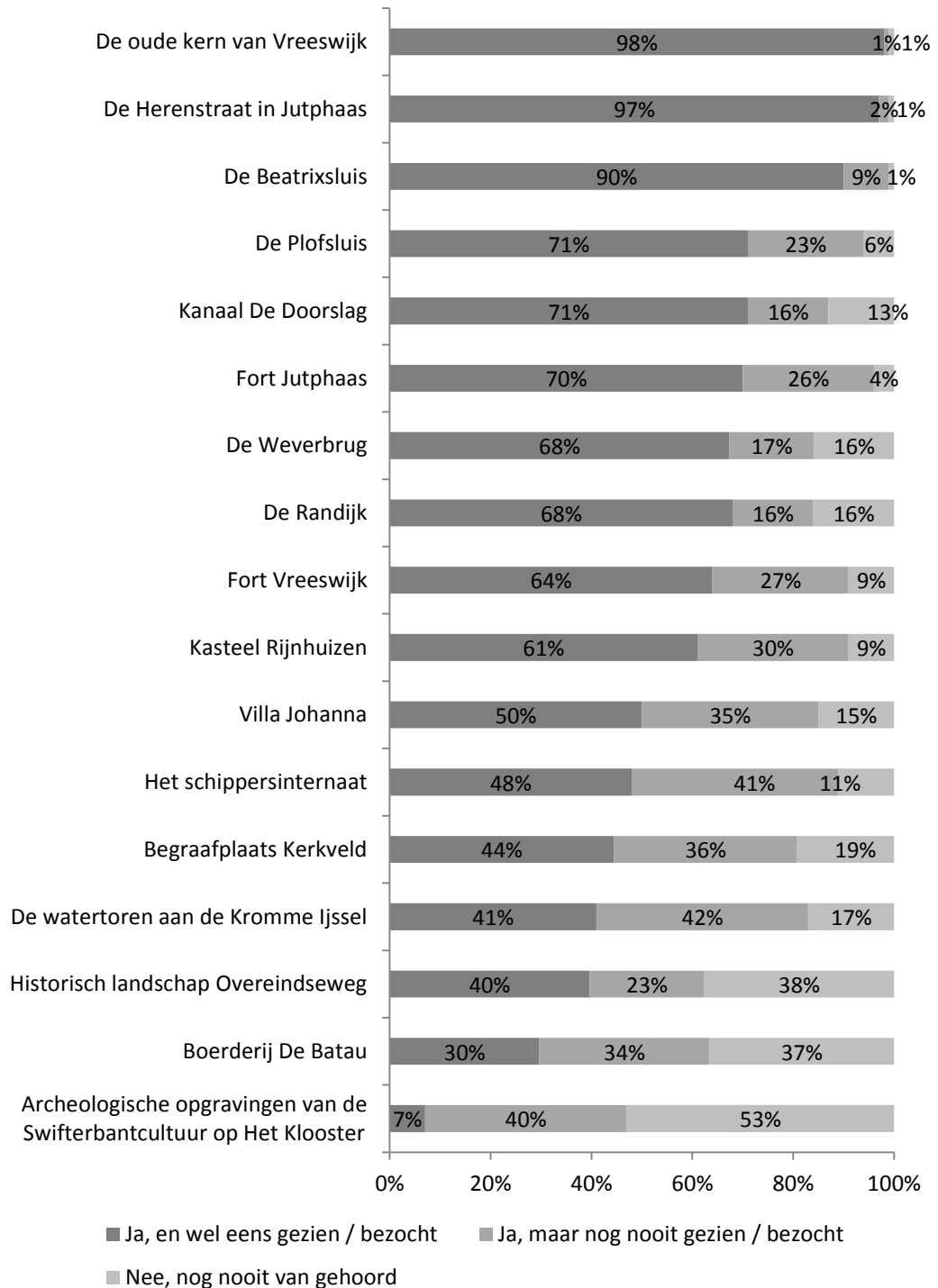
"Deze vragenlijst gaat over het erfgoed van Nieuwegein. De term 'erfgoed' gebruiken we voor sporen uit het verleden die nu nog zichtbaar en onzichtbaar (bijvoorbeeld onder de grond) aanwezig zijn. Dat kunnen historische gebouwen zijn, archeologische vondsten, archiefstukken zoals oude stadsrechten en landschappen. Ook de daaraan verbonden gebruiken, verhalen en gewoonten vallen onder erfgoed. Erfgoed klinkt als iets heel ouds. En vaak gaat het ook om bijvoorbeeld plekken of gebouwen die al eeuwen oud zijn (denk bijvoorbeeld aan de oude kern van Vreeswijk en de archeologische opgravingen in Het Klooster). Toch horen ook betrekkelijk "nieuwe" gebouwen en plekken tot het erfgoed (denk bijvoorbeeld aan de Beatrixsluizen en Villa Johanna). We gaan bij erfgoed uit van sporen uit het verleden die ongeveer 50 jaar of ouder zijn.

In deze vragenlijst stellen we u vragen over historische plekken in Nieuwegein, over evenementen die met erfgoed te maken hebben en over erfgoedinstellingen (bijvoorbeeld musea). We zijn benieuwd of u het erfgoed van Nieuwegein kent, welk erfgoed u interessant vindt en hoe belangrijk u het erfgoed voor Nieuwegein vindt."

Resultaten

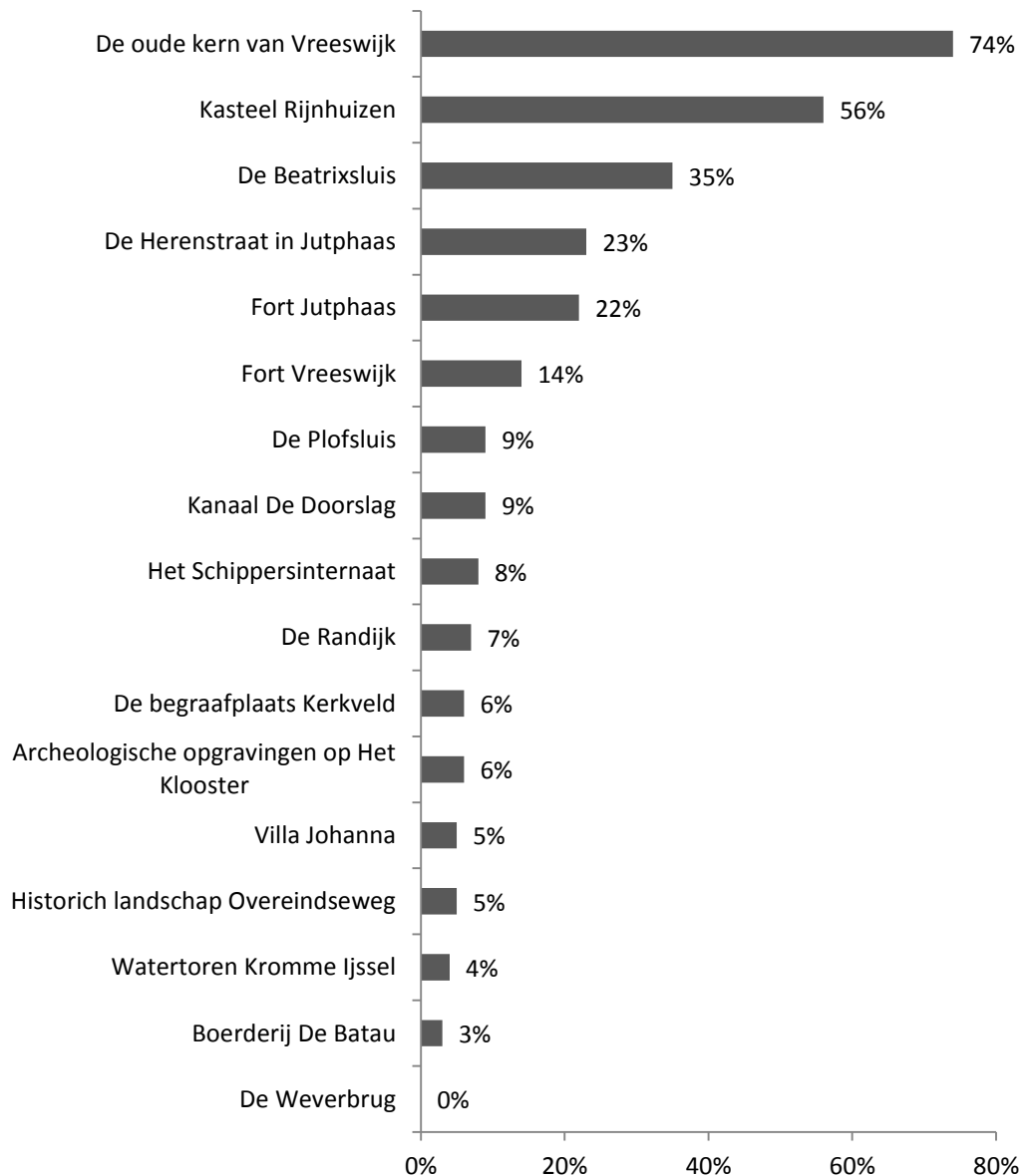
De panelleden is van een aantal historische plekken gevraagd of ze hiermee bekend zijn. De oude kern van Vreeswijk (98%), de Herenstraat in Jutphaas (97%) en de Beatrixsluis (90%) zijn het meest bekend en bezocht / gezien. De archeologische opgravingen van de Swifterbantcultuur op Het Klooster zijn het minst bekend; 53% heeft hier nog nooit van gehoord (figuur 1).

Figuur 1: Bent u bekend met de volgende Nieuwegeinse historische plekken? (n = 705)

Vervolgens is de panelleden gevraagd aan te geven welke historische plekken hen het meest aanspreken. Ze konden hier maximaal 3 plekken aangeven. De oude kern van Vreeswijk wordt het meest genoemd, met 74%. Kasteel Rijnhuizen wordt door 56% genoemd en de Beatrixsluis door 35% (figuur 2).

Figuur 2: Welke van deze historische plekken in Nieuwegein spreken u het meest aan? (n = 705)

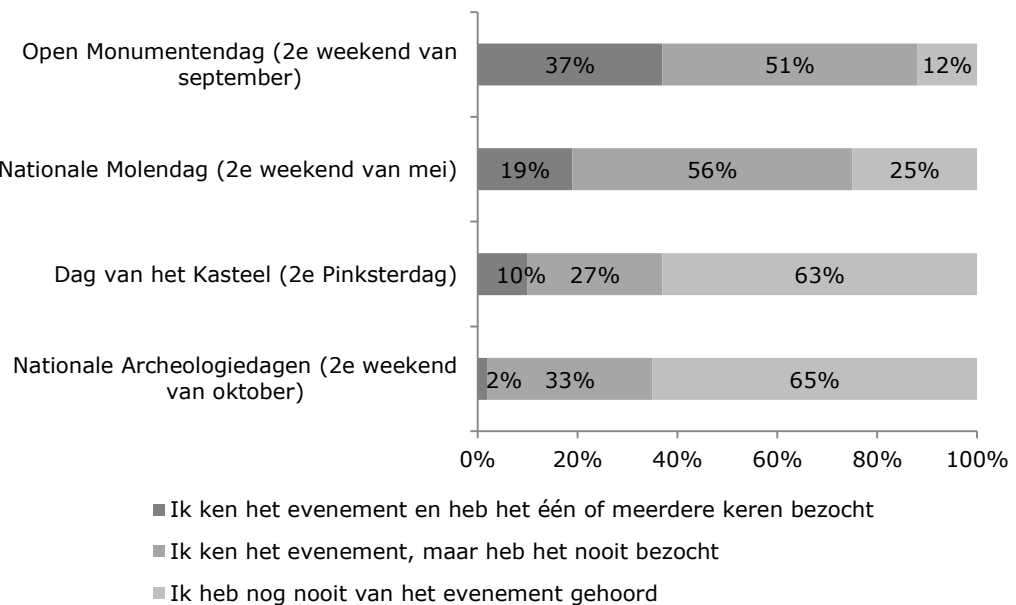
De panelleden is gevraagd of er nog andere historische plekken in Nieuwegein zijn die hen aanspreken. Ruim een derde (35%) heeft nog andere plekken genoemd (12% kent geen andere plekken die hen aanspreken en 53% weet het niet). De volgende plekken zijn meerdere keren genoemd (in volgorde van meest genoemd naar minst genoemd):

- Landgoed / park Oudegein
- Nedereindseweg

- Kerken (vooral die in Jutphaas en Vreeswijk)
- Molen bij kinderboerderij
- Museumwerf
- Kinderboerderij
- Boerderij bij de kinderboerderij
- De Fokkesteeeg
- Oude Persilfabriek
- Huis de Geer
- Kerkveld
- Handelskade

Nieuwegein kent een aantal jaarlijks terugkerende evenementen die met erfgoed te maken hebben. De panelleden is gevraagd in hoeverre ze bekend zijn met deze evenementen. Het meest bekend én bezocht is de Open Monumentendag (37%), gevolgd door de Nationale Molendag (19%). Het aandeel dat nog nooit van het evenement gehoord heeft is het grootst bij de Nationale Archeologiedagen (65%) en de Dag van het Kasteel (63%) (figuur 3).

Figuur 3: In hoeverre bent u bekend met de volgende jaarlijks terugkerende evenementen? (n = 705)

De panelleden is gevraagd het evenement / de evenementen die ze bezocht hebben een rapportcijfer te geven. De Open Monumentendag scoort het hoogst met een 8,0 (tabel 1).

Tabel 1: Met welk rapportcijfer waardeert u het evenement / de evenementen die u heeft bezocht?

	Rapportcijfer	n =
Open Monumentendag	8,0	257
Dag van het Kasteel	7,8	67
Nationale Molendag	7,7	136
Nationale Archeologiedagen	7,7	17

De panelleden die een evenement wel kennen maar niet hebben bezocht, is gevraagd waarom ze het evenement niet hebben bezocht.

Open Monumentendag (n = 361)

Bijna drie kwart (72%) geeft als reden om het niet te bezoeken aan dat het er (nog) niet van is gekomen. Dertien procent geeft aan het niet interessant te vinden en 15% heeft een andere reden. In die laatste categorie is vooral genoemd dat mensen geen tijd hebben / op vakantie zijn en dat ze liever een andere keer gaan / het te druk vinden.

Nationale Archeologiedagen (n = 229)

Ruim twee derde (69%) geeft als reden om het evenement niet te bezoeken aan dat het er (nog) niet van is gekomen. Ruim een vijfde (21%) zegt het evenement niet interessant te vinden. Tien procent heeft een andere reden. In die laatste categorie is vooral genoemd dat mensen geen tijd hebben / op vakantie zijn.

Nationale Molendag (n = 392)

Bijna twee derde (64%) geeft als reden om het evenement niet te bezoeken aan dat het er (nog) niet van is gekomen. Twintig procent vindt het niet interessant en 15% heeft een andere reden. In die laatste categorie is vooral genoemd dat mensen geen tijd hebben en dat ze liever een andere keer gaan / het te druk vinden.

Dag van het Kasteel (n = 191)

Drie kwart (74%) geeft als reden om het evenement niet te bezoeken aan dat het er (nog) niet van is gekomen. Tien procent vindt het niet interessant en 15% heeft een andere reden. In die laatste categorie is vooral genoemd dat mensen geen tijd hebben en dat ze liever een andere keer gaan / het te druk vinden.

De panelleden is gevraagd van een aantal erfgoedinstellingen aan te geven in hoeverre ze daarmee bekend zijn. Het aandeel panelleden dat Museumwerf Vreeswijk kent en het ook heeft bezocht is met 57% het grootst, gevolgd door Museum Warsenhoek (47%). Het Utrechts Archief is met 21% het minst door de panelleden bezocht (figuur 4).

Figuur 4: In hoeverre bent u bekend met de volgende Nieuwegeinse erfgoedinstellingen? (n = 705)

De panelleden is gevraagd de erfgoedinstelling die ze bezocht hebben een rapportcijfer te geven. Het Utrechts Archief scoort het hoogst met een 8,0 (tabel 2).

Tabel 2: Met welk rapportcijfer waardeert u de erfgoedinstelling(en) die u heeft bezocht?

	Rapportcijfer	n =
Het Utrechts Archief	8,0	151
Museumwerf Vreeswijk	7,9	399
Museum Warsenhoek	7,5	328
Vreeswijks museum	7,2	211

De panelleden die een erfgoedinstelling wel kennen maar niet hebben bezocht, is gevraagd waarom ze de erfgoedinstelling niet hebben bezocht.

Vreeswijks museum (n = 318)

Acht op de tien panelleden (81%) geeft als reden om het niet te bezoeken aan dat het er (nog) niet van is gekomen. Vijftien procent geeft aan het niet interessant te vinden en 4% heeft een andere reden.

Museum Warsenhoek (n = 177)

Bijna drie kwart (72%) geeft als reden om het niet te bezoeken aan dat het er (nog) niet van is gekomen. Bijna een kwart (23%) zegt het niet interessant te vinden. Zes procent heeft een andere reden.

Museumwerf Vreeswijk (n = 245)

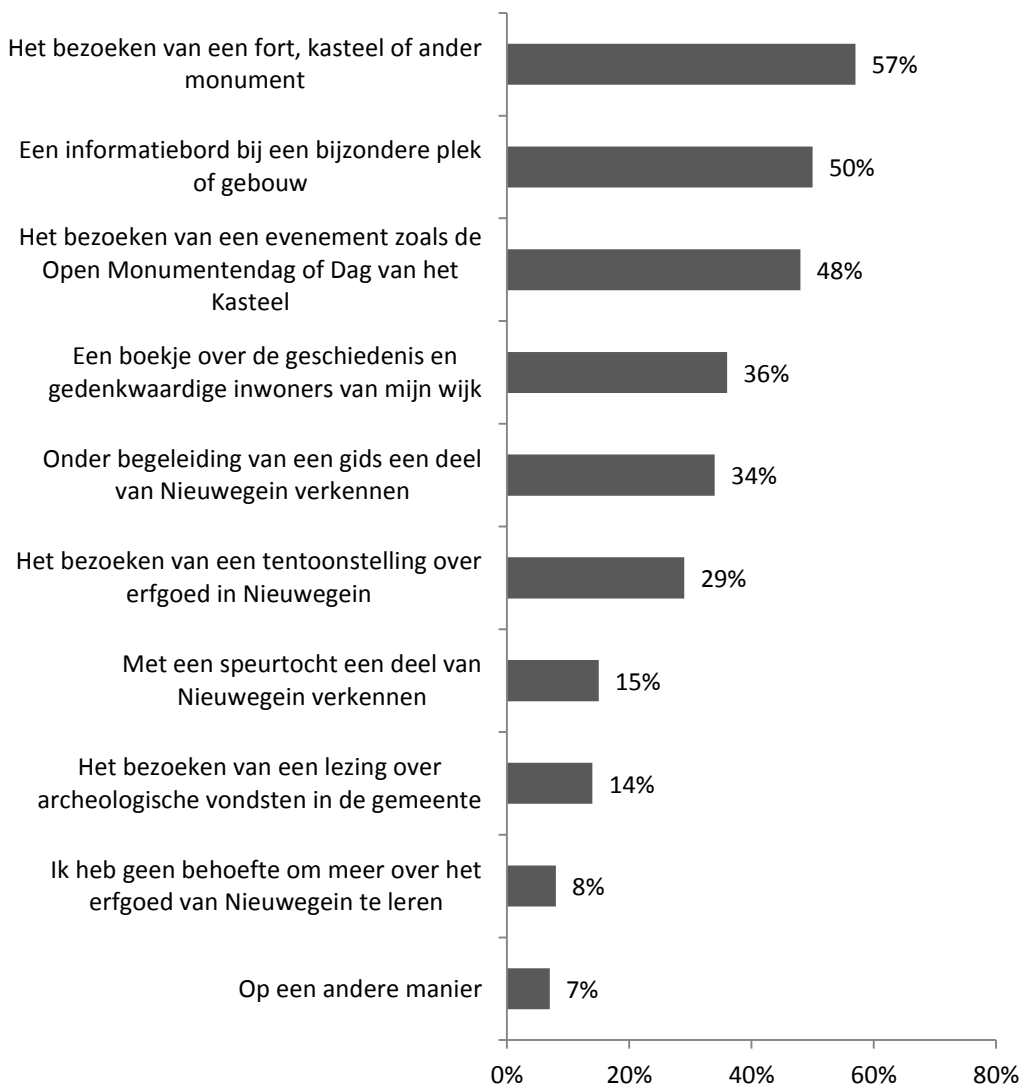
Acht op de tien panelleden (80%) geeft als reden om het niet te bezoeken aan dat het er (nog) niet van is gekomen. Achttien procent vindt het niet interessant en 2% heeft een andere reden.

Het Utrechts Archief (gemeentearchief) (n = 379)

Bijna twee derde (62%) geeft als reden om het niet te bezoeken aan dat het er (nog) niet van is gekomen. Dertig procent vindt het niet interessant en 8% heeft een andere reden. In deze laatste categorie is onder andere genoemd dat mensen niet weten wat er te zien / te doen is.

De panelleden is gevraagd op welke manier(en) ze meer over het erfgoed van Nieuwegein zouden willen leren. Het bezoeken van een fort, kasteel of ander monument (57%), een informatiebord bij een bijzondere plek of gebouw (50%) en het bezoeken van een evenement zoals de Open Monumentendag of Dag van het Kasteel (48%) zijn het meest genoemd (figuur 5). Van de panelleden geeft 92% één of meer manieren aan waarop ze meer over het erfgoed van Nieuwegein zouden willen leren, 8% geeft aan geen behoefte te hebben meer over het erfgoed van Nieuwegein leren.

Figuur 5: Op welke manier(en) zou u meer over het erfgoed van Nieuwegein willen leren? (n = 705)

In de categorie anders zijn zeer diverse manieren genoemd:

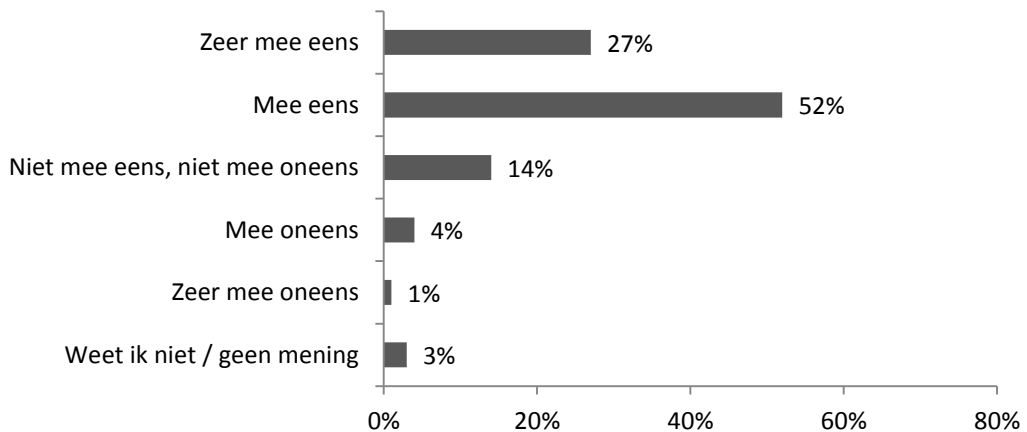
- digitale informatie, zoals een website over het erfgoed van Nieuwegein, een app, een blog of een maandelijkse email
- een boekje over alle erfgoed van Nieuwegein (niet alleen per wijk)
- dorpswandeling met routeboekje, erfgoedroute (wandelen of fietsen), hardloopevenement langs historische / mooie plekken
- artikelen in Molenkruier
- reclame in Stadshuis / bibliotheek
- documentaire
- iets voor nieuwe inwoners (mondeling of boekje)
- lezing / cursus over erfgoed Nieuwegein
- mogelijkheid om in archieven te kijken (eventueel onder begeleiding)

De panelleden is een aantal stellingen over erfgoed in Nieuwegein voorgelegd met de vraag in hoeverre ze het ermee (on)eens zijn.

Het erfgoed van Nieuwegein is een visitekaartje van de gemeente

Van de panelleden is 79% het (zeer) eens met deze stelling; 27% is het er zeer mee eens en 52% is het ermee eens. Vier procent is het ermee oneens en 1% zeer mee oneens. Veertien procent reageert neutraal en 3% weet het niet / heeft geen mening (figuur 6).

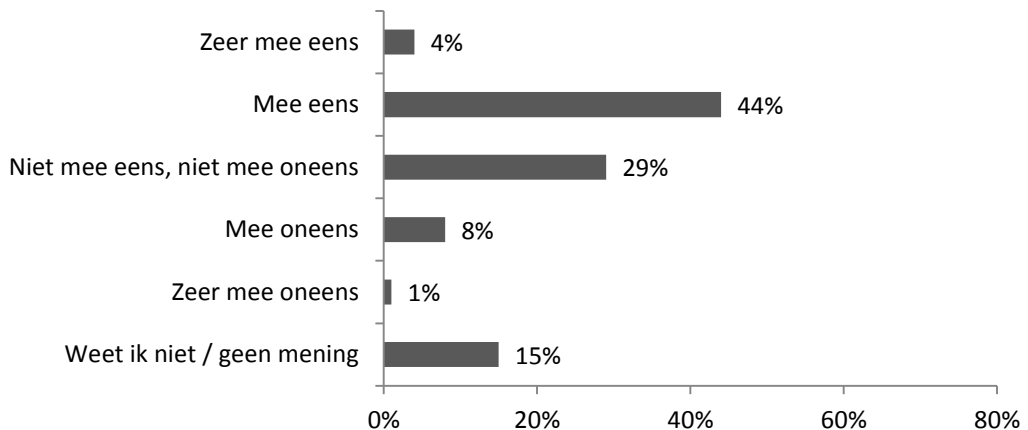
Figuur 6: Het erfgoed van Nieuwegein is een visitekaartje van de gemeente (n = 705)

Historische plekken en gebouwen van Nieuwegein zijn voldoende te bezoeken

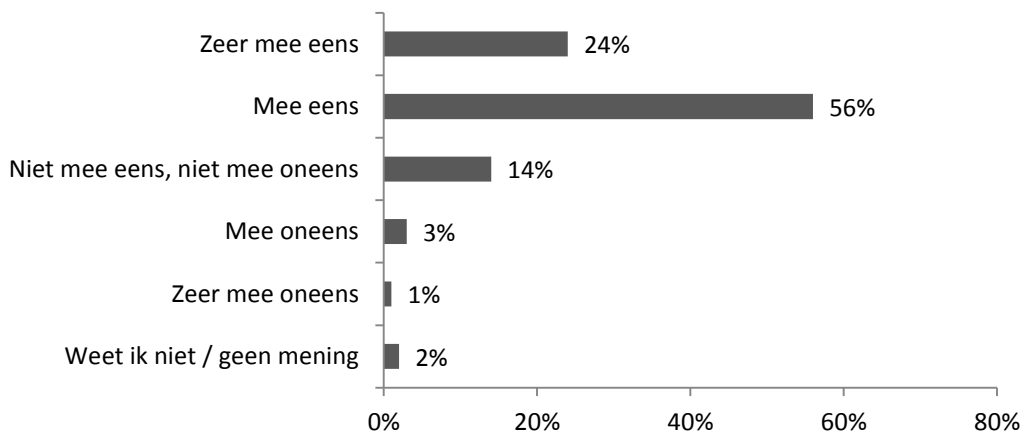
Van de panelleden is 48% het (zeer) eens met deze stelling; 4% is het er zeer mee eens en 44% is het ermee eens. Acht procent is het ermee oneens en 1% zeer mee oneens. Bijna een derde (29%) reageert neutraal en 15% weet het niet / heeft geen mening (figuur 7).

Figuur 7: Historische plekken en gebouwen van Nieuwegein zijn voldoende te bezoeken (n = 705)

Het is belangrijk om kinderen op de lagere school en middelbare school les te geven over de geschiedenis van Nieuwegein

Van de panelleden is 80% het (zeer) eens met deze stelling; 24% is het er zeer mee eens en 56% is het ermee eens. Drie procent is het ermee oneens en 1% zeer mee oneens. Veertien procent reageert neutraal en 2% weet het niet / heeft geen mening (figuur 8).

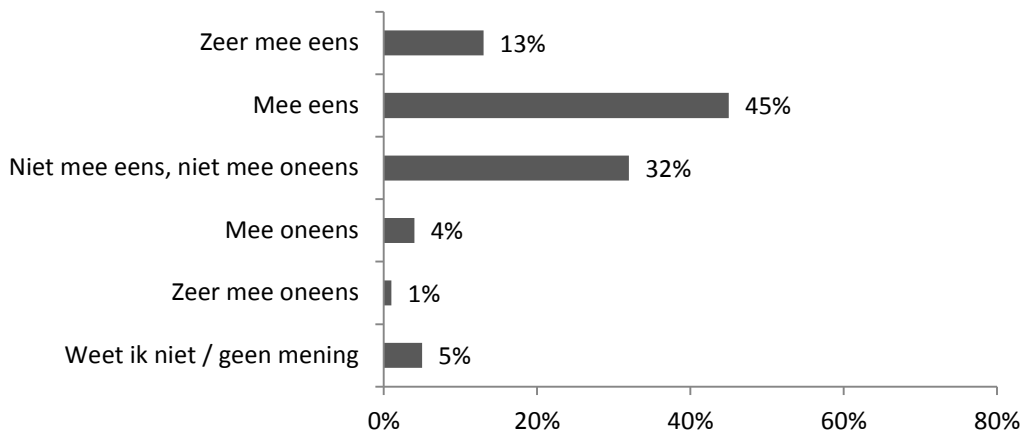
Figuur 8: Het is belangrijk om kinderen op de lagere school en middelbare school les te geven over de geschiedenis van Nieuwegein (n = 705)

Ik ben trots op het erfgoed van Nieuwegein

Van de panelleden is 58% het (zeer) eens met deze stelling; 13% is het er zeer mee eens en 45% is het ermee eens. Vier procent is het ermee oneens en 1% zeer mee oneens. Bijna een derde (32%) reageert neutraal en 5% weet het niet / heeft geen mening (figuur 9).

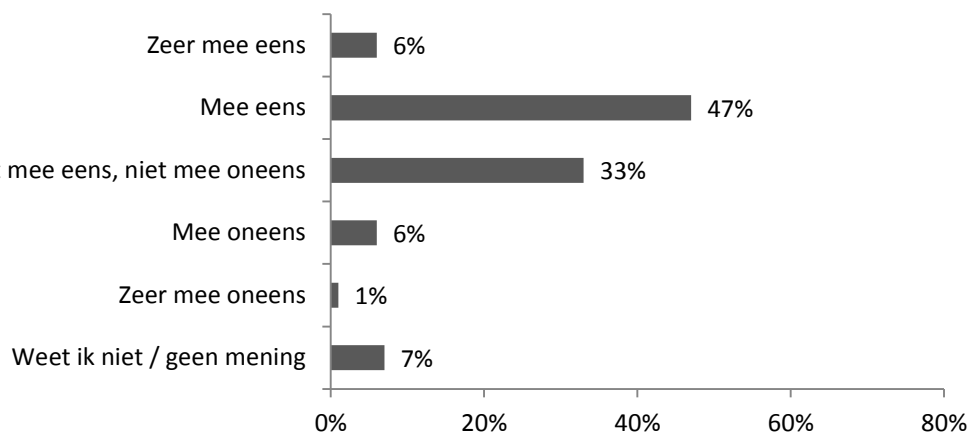
Figuur 9: Ik ben trots op het erfgoed van Nieuwegein (n = 705)

Het erfgoed van Nieuwegein is aantrekkelijk om te bezoeken

Van de panelleden is 53% het (zeer) eens met deze stelling; 6% is het er zeer mee eens en 47% is het ermee eens. Zes procent is het ermee oneens en 1% zeer mee oneens. Een derde (33%) reageert neutraal en 7% weet het niet / heeft geen mening (figuur 10).

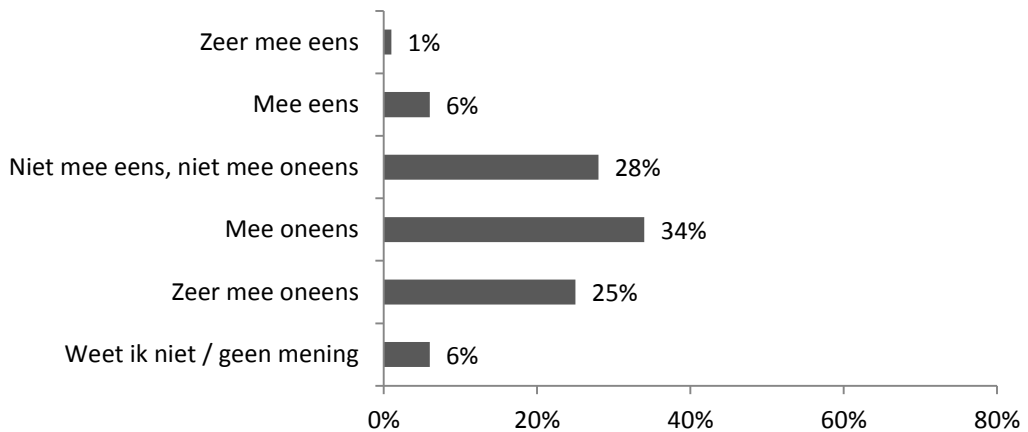
Figuur 10: Het erfgoed van Nieuwegein is aantrekkelijk om te bezoeken (n = 705)

Als ik met de auto door Nieuwegein rijd, ervaar ik de historie van de stad

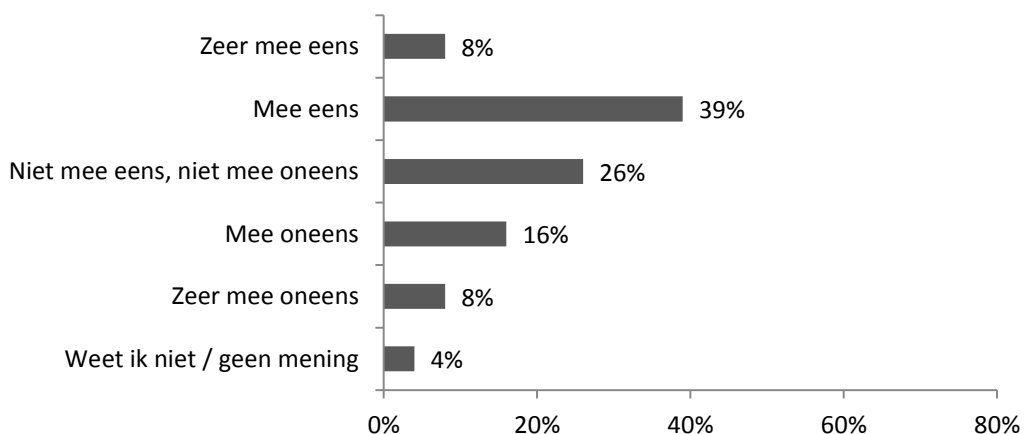
Van de panelleden is 7% het (zeer) eens met deze stelling; 1% is het er zeer mee eens en 6% is het ermee eens. Bijna twee derde (59%) is het (zeer) oneens met de stelling en ervaart niet de historie van de stad als men met de auto door Nieuwegein rijdt; 34% is het ermee oneens en 25% zeer mee oneens. Ruim een kwart (28%) reageert neutraal en 6% weet het niet / heeft geen mening (figuur 11).

Figuur 11: Als ik met de auto door Nieuwegein rijd, ervaar ik de historie van de stad (n = 705)

Als ik door Nieuwegein fiets, ervaar ik de historie van de stad

Van de panelleden is 47% het (zeer) eens met deze stelling; 8% is het er zeer mee eens en 39% is het ermee eens. Bijna een kwart (24%) is het (zeer) oneens met de stelling en ervaart niet de historie van de stad als men door Nieuwegein fietst; 16% is het ermee oneens en 8% zeer mee oneens. Ruim een kwart (26%) reageert neutraal en 4% weet het niet / heeft geen mening (figuur 12).

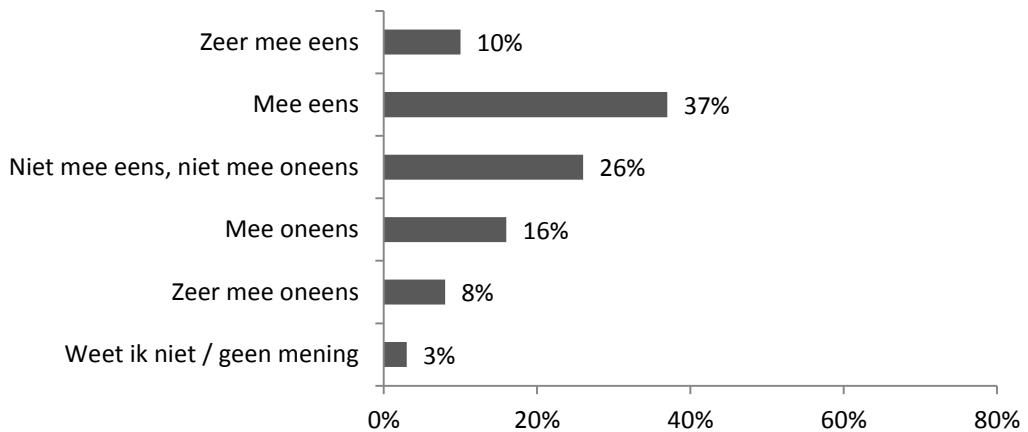
Figuur 12: Als ik door Nieuwegein fiets, ervaar ik de historie van de stad (n = 705)

Als ik door Nieuwegein wandel, ervaar ik de historie van de stad

Van de panelleden is 47% het (zeer) eens met deze stelling; 10% is het er zeer mee eens en 37% is het ermee eens. Bijna een kwart (24%) is het (zeer) oneens met de stelling en ervaart niet de historie van de stad als men door Nieuwegein wandelt; 16% procent is het ermee oneens en 8% zeer mee oneens. Ruim een kwart (26%) reageert neutraal en 3% weet het niet / heeft geen mening (figuur 13).

Figuur 13: Als ik door Nieuwegein wandel, ervaar ik de historie van de stad (n = 705)

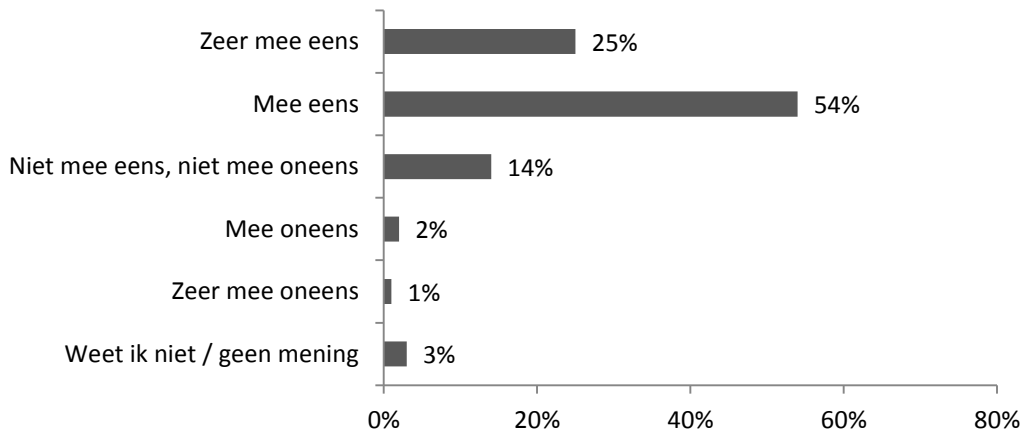

De panelleden hadden de mogelijkheid een toelichting te geven op de stellingen. Meerder panelleden hebben genoemd dat het afhankelijk is van de route die je neemt / waar je bent in Nieuwegein of je de historie ervaart. In het verlengde hiervan noemen panelleden dat de historie verscholen ligt, dat het verspreid ligt en dat je het echt moet opzoeken.

De gemeente moet historische plekken en verhalen van Nieuwegein meer inzetten voor de promotie van de stad

Van de panelleden is 79% het (zeer) eens met deze stelling; 25% is het er zeer mee eens en 54% is het ermee eens. Twee procent is het ermee oneens en 1% zeer mee oneens. Veertien procent reageert neutraal en 3% weet het niet / heeft geen mening (figuur 14).

Figuur 14: De gemeente moet historische plekken en verhalen van Nieuwegein meer inzetten voor de promotie van de stad (n = 705)

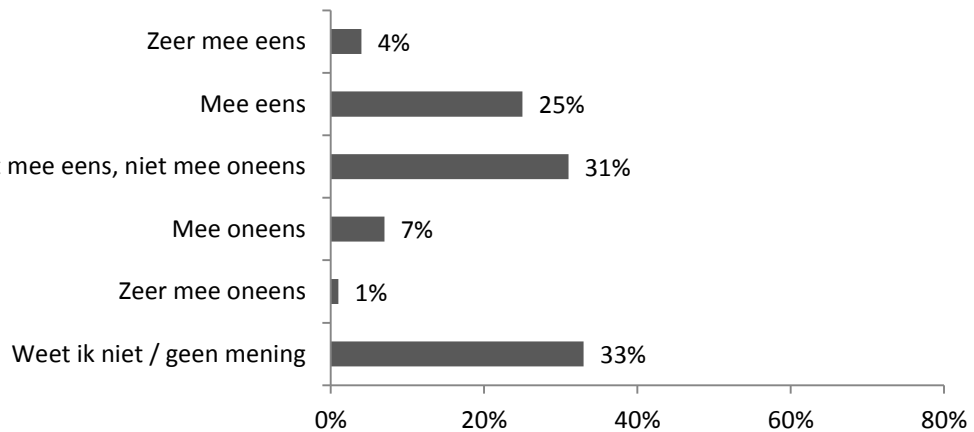

In de toelichting die de panelleden konden geven worden onder meer manieren genoemd waarop de gemeente de historie kan promoten en wordt ook gezegd dat promotie van de historie van Nieuwegein het beeld van Nieuwegein dat er nu leeft (veel beton, geen historie) kan verbeteren. Anderen geven aan dat Nieuwegein te weinig historie heeft om op in te zetten en dat beter op de moderne kant van Nieuwegein kan worden ingezet. Ook wordt meerdere malen genoemd dat het dan vooral om promotie bij de eigen inwoners moet gaan, omdat Nieuwegein geen stad is die toeristen trekt / zal trekken. Sommigen vinden promoten niet nodig.

De gemeente zet zich voldoende in voor het behouden van het erfgoed voor toekomstige generaties

Van de panelleden is 29% het (zeer) eens met deze stelling; 4% is het er zeer mee eens en 25% is het ermee eens. Zeven procent is het ermee oneens en 1% zeer mee oneens. Bijna een derde (31%) reageert neutraal en 33% weet het niet / heeft geen mening (figuur 15).

Figuur 15: De gemeente zet zich voldoende in voor het behouden van het erfgoed voor toekomstige generaties (n = 705)

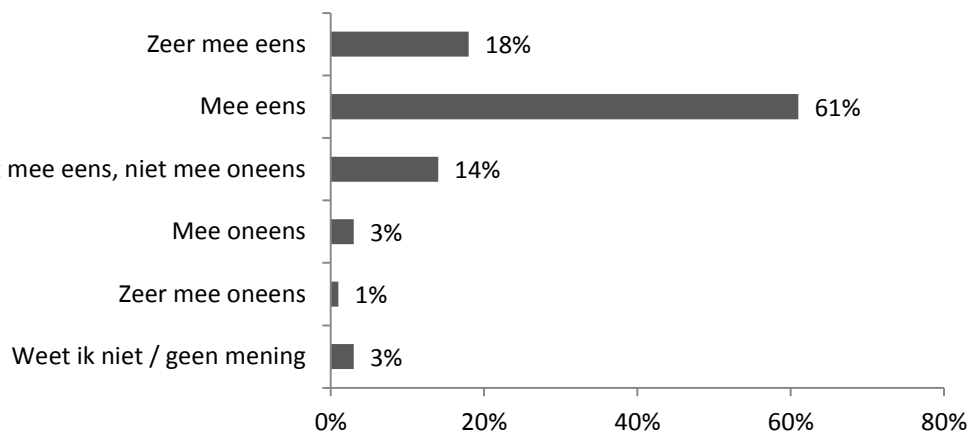

In de toelichting heeft een deel van de panelleden genoemd dat ze hier te weinig van weten om er een mening over te kunnen geven.

De gemeente moet evenementen en initiatieven ondersteunen die gaan over de geschiedenis en historische gebeurtenissen van Nieuwegein

Van de panelleden is 79% het (zeer) eens met deze stelling; 18% is het er zeer mee eens en 61% is het ermee eens. Drie procent is het ermee oneens en 1% zeer mee oneens. Veertien procent reageert neutraal en 3% weet het niet / heeft geen mening (figuur 16).

Figuur 16: De gemeente moet evenementen en initiatieven ondersteunen die gaan over de geschiedenis en historische gebeurtenissen van Nieuwegein (n = 705)

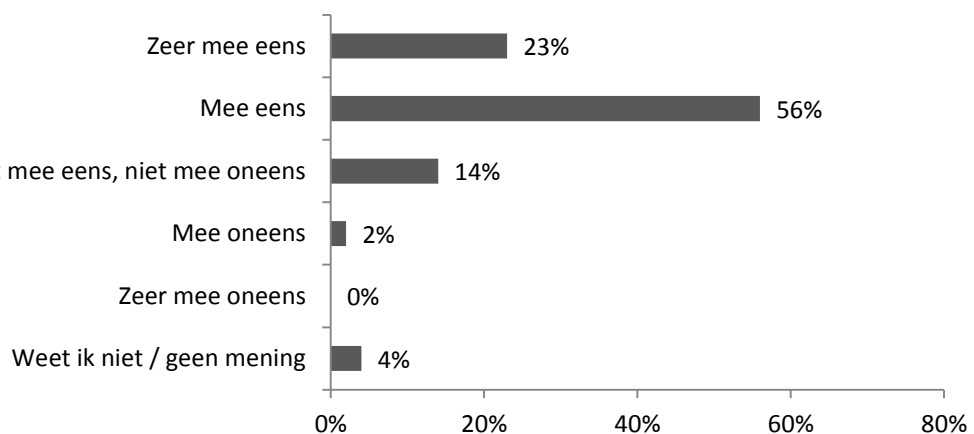

In de toelichting is onder meer ingegaan op de manier van ondersteunen. Sommige panelleden adviseren alleen te faciliteren, anderen om ook financieel te ondersteunen.

De gemeente moet de resultaten en vondsten van de archeologische opgravingen op het Klooster laten zien aan de bewoners van Nieuwegein

Van de panelleden is 79% het (zeer) eens met deze stelling; 23% is het er zeer mee eens en 56% is het ermee eens. Twee procent is het ermee oneens en nog geen één procent zeer mee oneens. Veertien procent reageert neutraal en 4% weet het niet / heeft geen mening (figuur 17).

Figuur 17: De gemeente moet de resultaten en vondsten van de archeologische opgravingen op het Klooster laten zien aan de bewoners van Nieuwegein (n = 705)

In de toelichting is onder meer aangegeven dat het afhangt van waar en hoe de gemeente het presenteert en ook zijn tips gegeven over waar de gemeente het zou kunnen presenteren (onder andere genoemd zijn het Stadhuis en museum Warsenhoeck).

Tenslotte konden de panelleden aan het eind van de vragenlijst aangeven of ze vragen of opmerkingen over (de vragenlijst over) het erfgoed van Nieuwegein hebben. De opmerkingen waren zeer divers. Een deel geeft aan dat ze het een interessant onderwerp vonden en geleerd hebben van de vragenlijst. Ook worden nog meer tips genoemd voor het uitdragen van het erfgoed van Nieuwegein (onder meer documentaire, fietsroute, digitale catalogus, berichten in Molenkruier).

Gebruik uitkomsten onderzoek

Het onderzoek over erfgoed is belangrijk voor het opstellen van nieuw erfgoedbeleid, dat begin 2019 ter vaststelling aan de gemeenteraad wordt aangeboden. Dit beleid bevat onder andere ambities voor het behouden en zichtbaar maken van cultuurhistorische landschappen, gebouwen, archeologische vondsten en bijzondere verhalen van Nieuwegein. De resultaten van het onderzoek dragen bij aan het opstellen van ambities en krijgen een plek in het erfgoedbeleid. We geven bijvoorbeeld aan hoeveel procent van de respondenten het erfgoed in de gemeente een visitekaartje voor de stad vindt (79%), welke erfgoedinstelling de hoogste waardering krijgt (het Utrechts Archief) en de aanbeveling aan het college om historische gebieden zoals de Herenstraat met meer historisch besef in te richten. De resultaten geven zodoende inzichten die richtinggevend zijn voor de ambities in het nieuwe erfgoedbeleid. Eind 2018 vindt een openbare informatieavond plaats over dit nieuwe erfgoedbeleid van Nieuwegein.

Het Inwonerspanel

In 2006 is er een digitaal panel van Nieuwegeinse inwoners gevormd, het huidige Inwonerspanel. Het Inwonerspanel bestaat uit een min of meer vaste groep Nieuwegeinse van 18 jaar en ouder, die via internet reageert op actuele onderwerpen. Omdat het een bestaand panel is en het proces gedigitaliseerd is, krijgen we als gemeente snel een beeld van wat er leeft onder de Nieuwegeinse bevolking. Met deze informatie kunnen we het gemeentelijke beleid verbeteren. Uiteraard beschikt niet iedereen in Nieuwegein over een computer met e-mail en internet, waardoor niet iedereen kan meedoen. Maar wanneer wij kijken naar de persoonskenmerken geslacht en woonwijk dan zien we dat het Inwonerspanel een goede afspiegeling is van de totale volwassen Nieuwegeinse bevolking. Bij leeftijd is er sprake van een redelijk goede afspiegeling van 18 tot 80 jaar. De groep 18-29 is wat ondervertegenwoordigd; de groep 50-69 oververtegenwoordigd.